

1. ΤΟ ΔΙΛΗΜΜΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΚΑΙ Η ΕΞΩΘΕΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/04/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/04/2024

Σελίδα: 3

Innews AE - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΑΠΟΨΗ

Το δίλημμα του Ισραήλ και η έξωθεν εικόνα του

Του ΓΑΒΡΙΗΛ ΧΑΡΙΤΟΥ*

Το Ισραήλ βρίσκεται αντιμέτωπο με την εικόνα του. Με αυτήν τη λακωνική φράση περιγράφεται το κλίμα που επικρατεί στη χώρα, την επαύριον της πρόσφατης ιρανικής πυραυλικής επίθεσης. Παρότι τα πλήγματα που προκλήθηκαν αποδείχθηκαν σαφώς μικρότερα από το αναμενόμενο, το γεγονός ότι το Ιράν δεν δίστασε αυτή τη φορά να αναλάβει ευθεία δράση κατά του Ισραήλ, δεν παύει να αποτελεί ηχηρή κατάρρευση ενός ταμπού, που επί δεκαετίες συζητείται στο πλαίσιο ενός υποθετικού (και μάλλον απραγματικοποιήτου) σεναρίου.

Και όμως, η ευθεία ιρανική επίθεση είναι γεγονός και την επαύριον, αμφίσημες δηλώσεις και πληροφορίες από ισραηλινές πηγές – ανώνυμες και μη – δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο, το ήδη εμπόλεμο Ισραήλ να εξετάζει το σενάριο της αντιπίθεσης, ρισκάροντας την πρόκληση

απρόβλεπτων συνεπειών. Θα έλεγε κανείς ότι το Ισραήλ αυτοεγκλωβίζεται στο προφίλ που έχει κτίσει στο εσωτερικό του και διεθνώς, φτάνοντας στο σημείο να σκέφτεται πώς θα δοκιμάσει τα δικά του όρια.

Στο προφίλ που έχει κτίσει στο εσωτερικό του και διεθνώς αυτοεγκλωβίζεται το Ισραήλ, φτάνοντας στο σημείο να σκέφτεται πώς θα δοκιμάσει τα δικά του όρια.

Η Ιστορία, ωστόσο, είναι σε θέση να υπενθυμίζει όχι μόνο δυσάρεστα μαθήματα, αλλά και χρήσιμες διεξόδους.

Η κατάληψη του Κουβέιτ από το Ιράκ, τον Αύγουστο του 1990, αποτέλεσε τη θρυαλίδα της δι-

αίρεσης του αραβικού κόσμου, ωθώντας τις φιλοδυτικές σουνιτικές μοναρχίες να συνασπισθούν ξεκάθαρα με τις δυτικές δυνάμεις κατά του καθεστώτος του Σαντάμ Χουσεΐν, που αμφισβήτησε τη λογική των «σφαιρών επιρροής» στην ευρύτερη Μέση Ανατολή.

Τον Ιανουάριο του 1991, το Ιράκ προέβη σε μια κίνηση τακτικής και στην προσπάθειά του να διαιρέσει το κοινό μέτωπο Δύσης - σουνιτικών μοναρχιών, έπληξε με βαλλιστικούς πυραύλους Scud τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα του Ισραήλ, με πρόσημα τη στήριξη του παλαιστινιακού κινήματος – ένα αίτημα που συνένωνε ιδεολογικά όλες ανεξαιρέτως τις αραβικές ηγεσίες της εποχής. Με εκείνη τη δραματική συγκυρία βρέθηκε αντιμέτωπος ο τότε Ισραηλινός πρωθυπουργός Ιτζάκ Σαμίρ, καλούμενος ουσιαστικά να αποφασίσει εάν θα ήταν σκόπιμο για το Ισραήλ να ανταπαντήσει σε μια τόσο πρωτοφανή για τα δεδομένα εξέλιξη.

Όπως τότε, έτσι και τώρα, το Ισραήλ βρέθηκε και πάλι αντιμέτωπο με το προφίλ που είχε ήδη κτίσει. Και τότε, αποφάσισε να εφαρμόσει τις συστάσεις της προστάτιδος Ουάσινγκτον και να μην προβεί σε μια πυραυλική αντιπίθεση κατά του Ιράκ – παρότι είχε τις δυνατότητες να το πράξει. Οι τότε αμερικανικές συστάσεις βασίζονταν στην εξής λογική: Εάν το Ισραήλ θα ανταπαντούσε, τότε θα διαλυόταν η –διόλου αυτονόητη– περιφερειακή συμμαχία που πέτυχε η Δύση με τις σουνιτικές μοναρχίες του Κόλπου με αντίπαλο ένα άλλο αραβικό κράτος. Και το Ισραήλ, παρότι η ιδεολογική τοποθέτηση του Σαμίρ δεν θα αιτιολογούσε κάτι τέτοιο, εντέλει υπάκουσε στις δυτικές συστάσεις, άφησε αναπάντητες τις ιρανικές πυραυλικές επιθέσεις, δίνοντας παράλληλα την πρωτοβουλία στη Δύση και στους Αραβες συμμάχους της να κλείσουν, όπως θεωρούσαν σωστότερα, το κουτί της Πανδώρας που αφήθηκε να ανοίξει.

Είναι γεγονός ότι, ακόμη και σήμερα, αμφισβητείται στον ισραηλινό δημόσιο λόγο η ορθότητα εκείνης της «ισραηλινής καλής διαγωγής», αφού αποτέλεσε ουσιαστικά την αφετηρία διεθνών πρωτοβουλιών που κα-

Τον Ιανουάριο του 1991, το Τελ Αβιβ αποφάσισε να εφαρμόσει τις συστάσεις της προστάτιδος Ουάσινγκτον και να μην προβεί σε πυραυλική αντιπίθεση κατά του Ιράκ.

τέληξαν στην εξαιρετικά συζητησιμη αποτελεσματικότητα του αποκαλούμενου «οδικού χάρτη για την ειρήνη» των συμφωνιών του Οσλό.

Παρ' όλα αυτά, ουδείς μπορεί να υποστηρίξει σήμερα με βεβαι-

ότητα ότι μια ισραηλινή ανταπάντηση στις ιρακινές πυραυλικές επιθέσεις δεν θα οδηγούσαν στο άδοξο τέλος μιας, ούτως ή άλλως, σύντομης εβραϊκής κρατικής παρουσίας στον μεσανατολικό χάρτη. Πάντως, κατά την κρατούσα άποψη σήμερα, η εγκράτεια που επέδειξε η ισραηλινή πολιτική ηγεσία εκείνον τον επεισοδιακό χειμώνα του 1991 τουλάχιστον δεν έθεσε υπό αμφισβήτηση όσα κεκτημένα είχε (και έχει ακόμη) το Ισραήλ έως σήμερα.

Σίγουρα, οι συγκυρίες που αντιμέτωπιζε το Ισραήλ το μακρινό εκείνο 1991 δεν ταυτίζονται απόλυτα με τον πόλεμο που άρχισε τον περυσινό Οκτώβριο. Τα δίλημματα, ωστόσο, παραμένουν ταυτόσημα στην ουσία τους.

* Ο κ. Γαβριήλ Χαρίτης διδάσκει Ιστορία των Πολιτικών Σχέσεων Ελλάδας - Ισραήλ - Κύπρου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Είναι ερευνητής του **ΕΛΙΑΜΕΠ**.